

DIAGNOSTIKA - PODKLADY

DALŠÍ BUDE DOPLNĚNO V SEMINÁŘI, JEDNÁ SE POUZE O OSNOVU

ÚVOD

- Lechtův model logopedického vyšetření
- Metody obecné
- Metody speciální
- Specifika spolupráce s klientem
- Specifika spolupráce s rodiči, rodinnými příslušníky...

ROVINA FONETICKO-FONOLOGICKÁ

- srozumitelnost a plynulost projevu
 - **součástí vyšetření této roviny je také:**
 - vyšetření oromotoriky
 - stav chrupu a skusu
 - pohyblivost jazyka, rtů
 - symetrie obličeje – mimika
-
- respirace
 - fonace

ROVINA FONETICKO-FONOLOGICKÁ

- vyšetření výslovnosti hlásek
 - různá artikulační pozice
 - začátek – střed – konec slova
-
- Opakování slov
 - Spontánní projev
 - Recitace a zpěv

ROVINA FONETICKO-FONOLOGICKÁ

- Hodnocení projevu
- Srozumitelnost
- Plynulost
- Práce s prozodickými prvky
- Artikulační obratnost

VYŠETŘENÍ SLUCHOVÉ PAMĚTI

- **opakování**
- slova
- slovní spojení
- jednoduché věty
- rozvité věty
- souvětí
- důležité pro porozumění řeči

i vzdělávání

BATERIE TESTŮ FONOLOGICKÝCH SCHOPNOSTÍ

G. SEIDLOVÁ MÁLKOVÁ, M. CARAVOLAS

- Čtení a psaní – dovednosti navazující na schopnost dítěte osvojit si mluvený jazyk
- Úroveň fonologických dovedností určuje a ovlivňuje rozvoj počátečního čtení a psaní
- Čtení a psaní – vyšší úroveň jazykové komunikace

3 KLÍČOVÉ DOVEDNOSTI, KTERÉ URČUJÍ PRŮBĚH A VARIABILITU VÝVOJE POČÁTEČNÍHO ČTENÍ A PSANÍ

- fonematické povědomí
- schopnost rychlého jmenování
- znalost názvů písmen abecedy i zvuků, které k těmto symbolům patří

FONEMATICKÉ POVĚDOMÍ

- Jeden z aspektů „fonologie“
 - Upřesňování vnímání zvukové stavby mateřského jazyka
 - Přibližně 5. rok vývoje dítěte
 - Vědomá a pohotová manipulace se slovy na úrovni fonémů
-
- Postup vývoje od celých slov k práci s fonémy

SKLADBA TESTOVÉ BATERIE

- ▶ **6 subtestů fonologického povědomí**
 - slabikování v pseudoslovech
 - rozpoznání hlásek v pseudoslovech
 - izolace hlásek v pseudoslovech
 - skládání hlásek
 - elize hlásek v pseudoslovech
 - prohazování slabik
- ▶ **2 subtesty rychlého jmenování**
- ▶ **1 subtest krátkodobé slovní paměti**
- ▶ **1 subtest slovní paměti a morfologicko-syntaktické roviny**

SUBTESTY FONOLOGICKÉHO POVĚDOMÍ

1. **slabikování v pseudoslovech**
2. **rozpoznání hlásek v pseudoslovech**
3. izolace hlásek v pseudoslovech
4. skládání hlásek
5. **elize hlásek v pseudoslovech**
6. **prohazování slabik**

BATERIE TESTŮ FONOLOGICKÝCH SCHOPNOSTÍ

G. SEIDLOVÁ MÁLKOVÁ, M. CARAVOLAS

- **6 subtestů fonologického povědomí**
 - slabikování v pseudoslovech
 - rozpoznání hlásek v pseudoslovech
 - izolace hlásek v pseudoslovech
 - skládání hlásek
 - elize hlásek v pseudoslovech
 - prohazování slabik
- **2 subtesty rychlého jmenování**
- **1 subtest krátkodobé slovní paměti**
- **1 subtest slovní paměti a morfologicko-syntaktické roviny**

ZKOUŠKA SLUCHOVÉ DIFERENCIACE WEPMAN – MATĚJČEK

- 19 dvojic bezesmyslných slabik
- od pěti let
- umožní zjistit, které skupiny hlásek dítě není schopné diferencovat
- nácvikové dvojice
- 2. sestavy slov
- hrep – chrep
- mreš – mreč
- zlní – zlní

SOUBOR SPECIFICKÝCH ZKOUŠEK (T-238) SL. DIFERENCIACE

- *Vybrané příklady*
- *ptýl-ptýl*
- *truf-tryf*
- vošl-vočl
- dynt-dint
- plef-mlef
- tost-tost
- brát-prát

SOUBOR SPECIFICKÝCH ZKOUŠEK (T-238)

SL. SYNTÉZA

- *Vybrané příklady*
- *l-e-s*
- rak
- koza
- mrak
- chroust
- petržel
- bouračka
- strašidlo
- příležitost

SOUBOR SPECIFICKÝCH ZKOUŠEK (T-238)

SL.ANALÝZA

- *Vybrané příklady*
- *rak*
- pes
- voda
- cibule
- švestka
- pospíchá
- traktorista

AKUSTICKÉ SLYŠENÍ HLÁSKY VE SLOVĚ

- využívá se od 5½ do 7 let
- součást školní zralosti
- zácvik
- příklady
- T – TANK G – LED L – SŮL
- O – NOC E – MYŠ P - HOP
- D – HOST T – SEN

ROVINA LEXIKÁLNĚ-SÉMANTICKÁ

- vyšetření pasivní slovní zásoby
 - poznání obrázků
- vyšetření aktivní slovní zásoby
 - pojmenování obrázků
- chápání významu slov
- chápání abstraktních pojmů
- definování pojmů
- práce s nadřazenými/podřazenými pojmy
- tvorba protikladů

TEST PASIVNÍ A AKTIVNÍ SLOVNÍ ZÁSoby

- Dr. Durdilová, doc. Klenková
- **Pasivní složka**
- Od 4 let – horní hranice neomezena
- Výběr obrázku dle instrukce
- Aktivní složka
- Věkové hranice:.....
- Specifikace pojmu
- Přehled uznávaných odpovědí

VYŠETŘENÍ POROZUMĚNÍ ŘEČI

- vhodné použít předměty denní potřeby
- instrukce k určité činnosti
- identifikace, manipulace
- obrázky
- stupeň náročnosti se zvyšuje – charakter instrukce
- synonymní, homonymní a dvojznačné výrazy

MORFOLOGICKO-SYNTAKTICKÁ ROVINA

- skloňování
- časování
- užívání rodů substantiv
- tvorba singuláru a plurálu
- stupňování adjektiv
- tvoření deminutiv
- využívání předložkových vazeb
- využívání zájmených vazeb
- jazykový cit

SYNTAX

- správnost větné skladby
- tvoření a chápání věty – rozlišení nesprávné...
- délka a složitost větných celků

ZKOUŠKA JAZYKOVÉHO CITU

- Varianta pro předškolní děti
- Varianta pro děti školního věku – dle doporučení 1.-5. ročník

ZKOUŠKA JAZYKOVÉHO CITU PRO PŘEDŠKOLÁKY (DOPLŇKOVÝ TEST ZKOUŠKY JAZ. CITU – Z. ŽLAB)

- 3 krátké věty – 2 špatně/1 správně
- dítě určuje správné řešení
- hodný pejsek/hodná pejsek/hodné pejsek

- posloucháme rádi veselá pohádka/
- posloucháme rádi veselé pohádke/
- posloucháme rádi veselou pohádku

- Vašek včera sáňkovala/
- Vašek včera sáňkoval/
- Vašek včera sáňkuje

ZKOUŠKA JAZYKOVÉHO CITU – VARIANTA PRO ŠKOLÁKY

- **I.TEN/TA/TO**
- **Určování rodů podstatných jmen**
- ***zácvik: teta – prázdniny –pero – vybrané příklady***
- míč
- kolo
- hodiny
- žízeň
- Vánoce

2.A MUŽSKÝ/ŽENSKÝ ROD

- **Přechylování**
- *zácvik: lékař – řidič – kuchařka – hráčka - – vybrané příklady*
- dělník
- běžkyně

2. B TVORBA ADJEKTIV OD SUBSTANTIV A SLOVES

- *zácvik: bouda pro psa – polévka z ryby – papír, do kterého něco balíme – vybrané příklady*
- člun s motorem
- míč, do kterého se kope

3.A SKLOŇOVÁNÍ PODSTATNÝCH JMEN

- **Zácvik:** u stolu je židle/sedni si na – dostal jsem nové kolo/budu jezdit na – ve třídě jsou lavice/sedím ve 2.-
- *vybrané příklady*
- máme doma štěně – rádi si hrajeme....
- dědeček má hůl – musí chodit o

3.B PŘEVOD VĚTY DO MINULÉHO ČASU

- *zácvik: venku svítí sluníčko/včera..*
- *Tondo, hraješ s kluky kopanou.. /včera..*
- *díváme se na televizi /včera.. – vybrané příklady*
- *čteme hezkou pohádku – včera..*
- *pekaři pečou chleba –pekaři včera..*

4. SKLOŇOVÁNÍ SLOVNÍCH SPOJENÍ

- *zácvik: hluboký les/děti zabloudily..*
- *naše nová škola/tešíme se na..*
- *vysoké skály/horolezci šplhali po.... – vybrané příklady*
- rozbité pero – nemohl psát s..
- můj cvičený pes – povídali jsme si o...

5. HLEDÁNÍ SPOLEČNÉHO ZÁKLADU – KOŘENY SLOVA

- Závnik – *vybrané příklady*
- (lep) lepidlo, lepit, nálepka, polepený...
- (kov) kovář, kovový, výkovek, podkova...

SKLADBA TESTU

Větná struktura

- porozumění větám
- opakování vět

Morfologická struktura

- vytváření plurálu a singuláru
- tvoření odvozených slov
- odvozování přídavných jmen

Větný význam

- oprava významově nesprávných vět
- tvoření vět

Slovní význam

- hledání slov
- klasifikace pojmů

Interakční význam

- flexibilita pojmenování
- spojování verbálních a neverbálních informací
- dekódování a kódování záměrů

Integrační úroveň

- paměť pro text

ŠKOLNÍ DOVEDNOSTI

- Propojení s obtížemi ve verbální komunikaci
 - Projevy percepčních oslabení
 - Pravopis
 - Mluvnická chybovost
 - Specifická chybovost
-
- Podíl pozornosti

ŠKOLNÍ DOVEDNOSTI

- **Čtení**
- Plynulost
- Hlásky – slabiky – slova – významové celky
- Tempo
- Intonace
- Chybovost – fáze čtení textu
- Porozumění čtenému textu

ZKOUŠKA ČTENÍ (Z. ŽLAB, Z. MATĚJČEK)

- Články se stoupající obtížností
- rychlost, přesnost a porozumění čtenému textu
- Zajíček
- Nevděčný smrk
- O krtkovi

ZKOUŠKA ČTENÍ

- 3 minuty
- Zahájení měření – až za „nadpisem“
- Označení textu po 1., 2. a 3. minutě
- Posouzení výkonnosti dítěte v čase
- Záznam chybně čtených slov (čtenář se neopraví)
- Vliv NKS (výslovnost, asimilace, art. neobratnost)
- Odčítání slov od celku
- Čtenářské návyky
- Průvodní jevy při čtení

ZKOUŠKA ČTENÍ

- Rychlost
- Počet chyb
- Stupeň vývoje čtenářských návyků
- Kvalita čtenářských návyků
- Čtenářské chyby
- **Porozumění čtenému textu**
- Průvodní projevy dítěte při čtení

PÍSEMNÝ PROJEV

- Školní sešity
- Domácí úkoly

- Opis
- Přepis
- Diktát
- Vlastní písemný projev

PÍSEMNÝ PROJEV

- Psaní
- Charakter písma
- Výbavnost
- Čitelnost
- Sklon, velikost
- Grafomotorické tempo

GRAFOMOTORIKA

- **kresba**
- orientační posouzení celkové vývojové úrovně
- posouzení úrovně senzomotorických dovedností
- sledujeme – přiměřenost kresby věku dítěte
- linie kresby
- plocha papíru a její využití
- figurální kompozice
- barva
- čas potřebný k dokončení kresby
- kvalita kresebného projevu

MOTORICKÉ SCHOPNOSTI A LATERALITA

- Hrubá motorika
- Jemná motorika
- Vývoj – kvalita – výkon

- Anamnestické údaje
- Motorické testy, běžné činnosti a hra 😊
- Sebeobsluha

VYŠETŘENÍ LATERALITY

- laterality je důsledek dominance jedné z mozkových hemisfér
- projevuje se jako převaha nebo upřednostňování některého z párových orgánů
- obvykle se vyhraňuje mezi 3-4 roky, ale může i později
- stejná dominance obou polovin těla – nedominantní typ – obourukost
- převaha levé – praváctví
- převaha pravé – leváctví

DIAGNOSTIKA SPU U ADOLESCENTŮ A DOSPĚLÝCH OSOB

- 8 modulů
- Vstupní modul – screeningový dotazník pro dospělé
- Modul čtení
- Modul psaní
- Modul fonemické povědomí
- Modul zraková percepce a koncentrace
- Modul řečové funkce
- Modul motorické funkce
- Modul prostorové a pravolevé vnímání
-vybrané moduly vzhledem k oblasti komunikační schopnosti.....

MODUL ČTENÍ

- Zkouška hlasitého čtení smysluplného textu
- Zkouška hlasitého čtení nesmyslného textu
- Zkouška tichého čtení (cca 580 slov)

MODUL PSANÍ

- Diktát – procházka lesem
- Pseudoslovný diktát vět
- ...*Štosováme žvelky načporu luho křastu.*
- Pseudoslovný diktát slov
- ...*kránučka...přestulda...samkalík...klošiňte...trůl*

MODUL FONEMATICKÉ POVĚDOMÍ

- Test fonologické manipulace
- CCVC: troč/roč
- CCVC: přiň/piň
- CVCC: vušť/vuš
- CVCC: šomp/šop
- Sluchová analýza a syntéza slov
- SA: štěstíčko, podpalubí, bezfosfátový
- SS: podplukovník, transformátor, nejnešťastnější

MODUL – ŘEČOVÉ FUNKCE

- Text verbální fluence
- *N...K...P...*
- Orientační zkouška jazykového citu
- Specifický logopedický nález
- *opakování vět: Toníkova roztodivná dobrodružství nevnímám.*